

การควบคุมคอร์รัปชันของไทย กรณีศึกษามาตรการการควบคุมการเคลื่อนไหวของเงิน

Corruption Control in Thailand: The Case Study of Monetary Flow Control Measurement

ศรัณย์ ธิติลักษ์ณ์

Sarun Thitiluck

อาจารย์ประจำ หลักสูตรผู้นำสังคม ธุรกิจ และการเมืองมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต
ถนนพหลโยธิน ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี 12000

Lecturer in Master of Art Program in Leadership in Society, Business and Politics, Rangsit University,

Phahonyothin Rd., Lak-hok, Patumthanee, Thailand 12000

E mail: sathitiluck@gmail.com

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การศึกษาในครั้งนี้เพื่อ 1.ศึกษารูปแบบของคอร์รัปชันของไทยในปัจจุบัน 2.ศึกษารูปแบบวิธีการฟอกเงินในปัจจุบัน 3. ศึกษามาตรการควบคุมการเคลื่อนไหวของเงินที่ใช้ในประเทศไทย ใช้วิธีการศึกษาจากการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) บุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงจำนวน 5 กลุ่มตัวอย่างรวมจำนวน 15 ท่าน ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบคอร์รัปชันในประเทศไทยไม่ได้จำกัดอยู่เพียงภาครัฐดังเช่นในอดีต แต่ปัจจุบันเป็นรูปแบบการคอร์รัปชันที่เรียกว่า “การคอร์รัปชันเชิงระบบ” (Systematic corruption) ในประเด็นของรูปแบบการฟอกเงินที่มาจากคอร์รัปชันยังคงใช้วิธีการแบบดั้งเดิม เช่น เก็บเงินสดหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการทุจริตไว้ที่บ้าน หรือ สถานที่เก็บเงิน (Safe house) หรือมีการเปลี่ยนแปลงเงินที่ได้เป็นทรัพย์สินที่มีมูลค่าสูง เช่น พระเครื่อง วัตถุโบราณ ฯลฯ เป็นต้น สำหรับมาตรการควบคุมการเคลื่อนไหวของเงินในไทย มีการนำเอามาตรการที่เป็นมาตรฐานสากลจากต่างประเทศมาใช้กำกับดูแล เช่น มาตรการที่ดำเนินการเกี่ยวกับการรายงานระบบธุรกรรม มาตรการรายงานธุรกรรมอันควรสงสัย มาตรการกำหนดให้ลูกค้าต้องแสดงตน มาตรการดำเนินการในด้านระบบของการยับยั้งการทำธุรกรรม และระบบของการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ได้มาจากประกอบอาชญากรรม ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย คือ 1)ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการการเคลื่อนไหวของเงินให้เป็นไปตามมาตรฐานของสากล 2)เสนอให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามทุจริตแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทำบันทึกความเข้าใจระหว่างหน่วยงานเพื่อการขอข้อมูลและใช้ข้อมูลร่วมกัน

คำสำคัญ: การคอร์รัปชัน การฟอกเงิน มาตรการควบคุมการเคลื่อนไหวของเงิน

ประเทศไทยที่ผ่านมายังไม่ประสบความสำเร็จ ทั้งที่ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงองคาพยพในด้านโครงสร้างของสถาบันที่เกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตอย่างมากแล้วก็ตาม ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าการคอร์รัปชันในปัจจุบันที่เกิดขึ้นอาจมีรูปแบบที่ซับซ้อนจนกฎหมายหรือมาตรการป้องกันการคอร์รัปชันของรัฐไม่สามารถเอาผิดได้โดยง่าย ดังนั้นนักวิชาการเรียกว่า “คอร์รัปชันเชิงระบบ” กล่าวคือ คอร์รัปชันประเภทนี้ผู้ทุจริตสามารถฉ้อโกงรัฐโดยที่กฎหมายเอาผิดได้ยากทำให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงกระบวนการหลังการคอร์รัปชันแล้ว เงินจำนวนมากมายังได้มาจาก การกระทำผิด หรือมาจากวิธีการคอร์รัปชันใด ๆ นั้นผู้ถือผลต้องมีการนำเงิน ไปใช้ต่อได้อย่างปกติเช่นเงินทั่วๆ ไป ผู้ทุจริตจึงต้องฟอกเงินด้วยการดำเนินการด้วยวิธีการต่างๆ ให้เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิดใดๆ เปลี่ยนเป็นเงินหรือทรัพย์สิน ที่ทำให้บุคคลทั่วไปหลงเชื่อว่าเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มา โดยชอบ ด้วยกฎหมาย กล่าวคือ เป็นกระบวนการหรือกิจกรรมของผู้กระทำผิดกฎหมายที่ทำการปลอมแปลง ปกปิด เงินที่ได้มาโดยผิดกฎหมายนั้น (Schott, 2006: 1)

ปัจจุบันเมื่อเศรษฐกิจประเทศต่างๆ มีความเกี่ยวพันกันมากขึ้น ทั้งโดยการติดต่อค้าขายและโดยข้อตกลงระหว่างประเทศ ทำให้การฟอกเงินของพวกองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติหรือพวกทุจริตชนสามารถกระทำได้กว้างขวางและมีอิทธิพลมากขึ้น ซึ่งเบื้องหลังของเงินที่ได้มักมาจากการประกอบธุรกิจผิดกฎหมาย เช่น การค้ายาเสพติด การค้ำมนุษย์ โสเภณี ลิ่นค้าหนีภาษี การพนัน รวมไปถึงการยกยอกทรัพย์สินของบริษัท จนถึงเงินทุจริตที่มาจากภาคราชการ จากการศึกษาในประเทศพัฒนาแล้ว พบว่า

ธุรกิจที่พวกมิถิชาชีพนิยมกระทำเพื่อปกปิดพฤติกรรม การได้มาของเงินผิดกฎหมายได้แก่ สำนักงานบัญชี สำนักงานกฎหมาย ธุรกิจธนาคาร ธุรกิจภาพยนตร์ ธุรกิจก่อสร้าง เป็นต้น ส่วนในประเทศไทยไม่มีข้อมูลที่เป็นเอกสารชัดเจนหรือมีเอกสารน้อยมากที่ระบุถึงรูปแบบของการฟอกเงินที่ได้มาจากการคอร์รัปชัน ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงกระบวนการฟอกเงินของผู้คอร์รัปชันที่เกี่ยวข้องกับเงินที่ได้มาอย่างผิดกฎหมายแล้ว ทำให้เกิดคำถามว่าประเทศไทยมีมาตรการของการควบคุม กำกับดูแล อย่างไร เพราะหากเงินสกปรกถูกนำไปใช้ได้การคอร์รัปชันก็ดำรงอยู่ได้ ในทางกลับกัน หากควบคุมการเคลื่อนไหวของเงินของผู้คอร์รัปชันทำได้ดีก็เท่ากับเป็นการป้องกันการคอร์รัปชันได้เช่นกัน การศึกษานี้จึงมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการพัฒนา นโยบายการควบคุมคอร์รัปชันในประเทศไทย เพราะการรู้ถึงรูปแบบของการคอร์รัปชัน รูปแบบของการฟอกเงิน และมาตรการการควบคุมการเคลื่อนไหวของเงิน ของประเทศไทย ในปัจจุบัน จะสามารถนำไปกำหนดนโยบายและมาตรการของไทยที่เหมาะสมต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. ศึกษา รูปแบบของคอร์รัปชันของไทยในปัจจุบัน
2. ศึกษา รูปแบบวิธีการฟอกเงินในปัจจุบัน
3. ศึกษา มาตรการควบคุมการเคลื่อนไหวของเงินที่ใช้ในประเทศไทย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) คณะผู้วิจัยจะรวบรวมข้อมูลรายงานการศึกษาวิจัย

วิทยานิพนธ์ บทความ เอกสารทางวิชาการ และ เอกสารทางราชการ ทั้งในและต่างประเทศ หลังจากนั้นจะนำข้อมูลเหล่านี้มาวิเคราะห์ร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยจะสังเคราะห์ออกมาเป็นมาตรการ ข้อเสนอเชิงมาตรการเชิงป้องกัน และ/หรือมาตรการเชิงปราบปรามที่สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย

การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัย จะเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) และใช้ Delphi Technique ในการแสวงหาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ กับบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรง เช่น กลุ่มนักวิชาการ กลุ่มนักธุรกิจ องค์กรภาคเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง อาทิ เจ้าหน้าที่รัฐระดับสูงที่ปฏิบัติหน้าที่ในการปราบปรามการทุจริต และเจ้าหน้าที่รัฐระดับสูงในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.) จำนวน 5 กลุ่ม ตัวอย่าง แต่ละกลุ่มใช้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน รวมจำนวน 15 ท่าน

ผลการศึกษาที่ได้นำเสนอด้วยวิธีพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analytical Description) พร้อมข้อมูลสนับสนุนทั้งที่อยู่ในรูปของข้อความและตัวเลข

4. ผลการวิจัย

การทุจริตและการฟอกเงินมีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือการคอร์รัปชันทุกประเภท จะมีเป้าหมายของผู้คอร์รัปชันที่เหมือนกัน คือการนำเงินที่ได้จากการคอร์รัปชันมาใช้ประโยชน์ส่วนตัว ผู้คอร์รัปชันเมื่อได้ส่วนแบ่งที่เป็นเงินหรือทรัพย์สินมาแล้วจำเป็นต้องมีกระบวนการการแปลงเงินที่ได้มาอย่างไม่ถูกต้องเป็นเงินในรูปแบบที่สามารถแสดงถึงที่มาที่ไปของเงินได้ กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงเงินเงินนี้จำเป็นต้องมีรูปแบบที่หลากหลายเพื่อที่จะสามารถหลีกเลี่ยงการตรวจสอบเส้นทางทางการเงินของผู้คอร์รัปชัน สำหรับการศึกษา

ในครั้งนี้ได้กำหนดกรอบของการศึกษาที่เน้นถึงที่มาของเงินที่ได้มาจากการทุจริตเป็นสำคัญ ส่วนมาตรการในการสกัดกั้นการเคลื่อนไหวของเงินในประเทศไทยเป็นการพิจารณาถึงมาตรการที่ใช้ในการกำกับ และควบคุมตรวจสอบ เงินที่ได้มาอย่างผิดกฎหมาย ผลการศึกษาปรากฏรายละเอียด ดังนี้

4.1 ผลการศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชัน ปัญหาการคอร์รัปชันในประเทศไทยไม่ได้จำกัดอยู่เพียงภาครัฐดังเช่นในอดีตอีกต่อไป แต่ปัจจุบันปัญหาดังกล่าวได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับภาคการเมืองและภาคธุรกิจเอกชนมากขึ้นจนทำให้เกิดการคอร์รัปชันในรูปแบบใหม่ๆ ขึ้นมา โดยมีนักการเมือง นักธุรกิจ และข้าราชการประจำเป็นตัวแสดง (Actors) ที่ร่วมกันทำคอร์รัปชัน ในโครงการต่างๆ อย่างเป็นระบบ ทำการคอร์รัปชันอย่างเป็นขบวนการ และมีกระบวนการขั้นตอนที่ซับซ้อน เช่น การให้สิทธิสัมปทานการแก้ไขระเบียบกฎหมายต่างๆ เป็นต้น เรียกปรากฏการณ์นี้ว่า “การคอร์รัปชันเชิงระบบ” (Systematic corruption) และรูปแบบลักษณะข้างต้นได้ปรากฏให้เห็นทั่วไปทั้งประเทศตั้งแต่ระดับท้องถิ่นไปจนถึงระดับชาติ

เมื่อพิจารณาจากสถานการณ์การคอร์รัปชันในไทย จากข้อมูลของศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ กระทรวงยุติธรรม พบว่าการคอร์รัปชันที่สำคัญมักจะมีนักการเมืองและข้าราชการระดับสูงเกี่ยวข้องอยู่ด้วย จากจำนวนกว่า 30 คดี พบว่าคดีที่เกี่ยวข้องกับนักการเมืองและข้าราชการชั้นสูงมีสัดส่วนกว่า 2 ใน 3 ของการคอร์รัปชันทั้งหมด ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายไม่ต่ำกว่า 7 แสนล้านบาทต่อปี หรือประมาณร้อยละ 2.8 ของงบประมาณแผ่นดินในปีพ.ศ.2557 หรือคิดเป็นร้อยละ 0.06 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในปีงบประมาณเดียวกันการคอร์รัปชันในปีงบประมาณ

พ.ศ. 2557 ที่มีขนาดใหญ่เป็นผลมาจากการดำเนินนโยบายของรัฐบาลเป็นสำคัญ เช่น นโยบายรับจำนำข้าว ซึ่งมูลค่าความเสียหายขั้นต้นกว่า 5 แสนล้านบาท ซึ่งการคอร์รัปชันส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง อันเนื่องมาจากโครงการเศรษฐกิจเฉพาะหน้า และนโยบายประชานิยมของรัฐบาล เช่น โครงการจำนำข้าว การรับซื้อลำไย และ โครงการช่วยเหลือฟื้นฟูความเสียหายจากภัยพิบัติธรรมชาติและสาธารณภัย วงเงิน 10,000 ล้านบาท เป็นต้น ทั้งนี้ปัญหาสำคัญที่ยังส่งผลให้สถานการณ์การคอร์รัปชันอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูงในปัจจุบัน เนื่องจาก

4.1.1 ผู้นำทางการเมืองไทยขาดเจตจำนง (Political will) ต่อปัญหาการทุจริต อาชญากรรมสากล และการฟอกเงินอย่างจริงจัง การขาดความตระหนักในปัญหาที่เป็นสากล ได้ส่งผลต่อการกำหนดนโยบายของประเทศ ในด้านของการสกัดกั้นปัญหาการคอร์รัปชัน และการฟอกเงิน

4.1.2 ปัญหาในกระบวนการยุติธรรมและการตัดสินลงโทษผู้กระทำการคอร์รัปชันเป็นไปอย่างล่าช้า

4.1.3 ขาดการประสานร่วมมือกันทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังเช่น กรณี มีคดีทุจริตหน่วยงานที่มีหน้าที่ซึ่งมูลค่าความผิดในทางอาญา มิได้มีการส่งข้อมูลหรือประสานงานข้อมูลเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการอายัด หรือยึดทรัพย์ในทางแพ่ง ซึ่งส่งผลให้ประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย และความไม่เกรงกลัวของผู้กระทำความผิด

4.1.4 เนื่องจากคอร์รัปชันเป็นปัญหาใหญ่ที่มีความซับซ้อน และมีความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ทั้งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง นักธุรกิจ และข้าราชการ ลำพังหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพียงฝ่ายเดียวไม่สามารถที่จะแก้ไขได้ปัญหานี้ จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการแก้ปัญหา เช่นความร่วมมือจากภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคมในการแก้ปัญหาร่วมกัน

ซึ่งปัจจุบันความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการทุจริตของประเทศไทยยังไม่มีความเป็นเอกภาพ

ส่วนสถานการณ์การฟอกเงินในประเทศไทยพบว่า ในช่วง 12 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2545 - 2557) เงินที่ถูกฟอกจากมูลฐานความผิดมูลค่ารวมทั้ง 2,494 ล้านบาท โดยเป็นการกระทำความผิดจากการค้ายาเสพติด มีจำนวนคดีและมูลค่าสูงสุดคือ 1,966 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 78.8 ของปริมาณเงินที่ถูกจับได้ ตามด้วยความผิดลักลอบหนีศุลกากรมีมูลค่า 262 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10.5 ส่วนความผิดว่าด้วยการคอร์รัปชันมีจำนวน 681 ราย มูลค่า 21 ล้านบาท จากข้อมูลการสัมภาษณ์และการระดมความคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ชี้ว่า ปัญหาการคอร์รัปชันในประเทศไทยมีสถานการณ์ที่ค่อนข้างรุนแรง และเป็นการคอร์รัปชันขนาดใหญ่ (Grand corruption) อันเกิดจากนโยบายของรัฐเป็นสำคัญ มีโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่แนบแน่นระหว่างผู้นำทางการเมือง นักธุรกิจ และข้าราชการระดับสูง ก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินคดีทางแพ่ง คือ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปป.ง.) เนื่องจากหน่วยงานดังกล่าวอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีกว่า การกระทรวงยุติธรรม และมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานคณะกรรมการ ป.ป.ง.อีกด้วย ดังนั้นหากนักการเมืองซึ่งมีอำนาจรัฐกระทำการคอร์รัปชันเสียเองกลไกการตรวจสอบของสำนักงาน ป.ป.ง.จะสามารถเข้าถึงและตรวจสอบเส้นทางการเงินได้ค่อนข้างยาก ด้วยเหตุนี้เท่าที่ผ่านมา ป.ป.ง.จึงสามารถจับกุมได้เฉพาะข้าราชการ และผู้ที่กระทำการคอร์รัปชันรายเล็กๆ เท่านั้น

ในประเด็นของการฟอกเงินที่มีที่มาจากการทุจริต แหล่งข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์ นายตำรวจ นักธุรกิจ และเจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐที่

เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้ให้ข้อมูลตรงกันในประเด็นของรูปแบบและวิธีการฟอกเงินที่มาจาก การทุจริตในวงราชการ กล่าวคือ การฟอกเงินหรือการนำเอาทรัพย์สินที่ได้มาจากการทุจริตไปใช้ประโยชน์ยังคงใช้วิธีการแบบดั้งเดิม เช่น การเก็บเงินสดหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการทุจริตไว้ที่บ้าน หรือ สถานที่เก็บเงิน (Safe house) หรือมีการเปลี่ยนแปลงเงินที่ได้เป็นทรัพย์สินที่มีมูลค่าสูง เช่น พระเครื่อง วัตถุโบราณ ฯลฯ เป็นต้น ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ว่า ข้าราชการที่ทุจริตมักเป็นผู้ที่รู้จักกฎหมายและช่องทางเป็นอย่างดี จึงไม่นำเอาเงินที่ได้จากการทุจริตไปฟอกผ่านสถาบันการเงินให้เป็นที่สังเกตได้

สำหรับมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในประเทศไทย กล่าวได้ว่า แนวทางการในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทยเท่าที่ผ่านมา มีการนำเอามาตรการที่เป็นมาตรฐานสากลจากต่างประเทศมาใช้กำกับดูแล เช่น มาตรการที่ดำเนินการเกี่ยวกับการรายงานระบบธุรกรรม มาตรการรายงานธุรกรรมอันควรสงสัยที่ธนาคารทุกธนาคารต้องทำเอกสารรายงานต่อธนาคารแห่งประเทศไทยและสำนักงาน ป.ป.ง. เมื่อมีการทำธุรกรรมวงเงินเกินกำหนด มาตรการกำหนดให้ลูกค้าต้องแสดงตนในกรณีเปิดบัญชีหรือทำธุรกรรมกับธนาคาร มาตรการดำเนินการในด้านระบบของการยับยั้งการทำธุรกรรมทางการเงินเมื่อมีเหตุอันควรสงสัย และระบบของการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ได้มาจากประกอบอาชญากรรม มาตรการของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องตามมาตรฐานสากลข้างต้นมีกำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และ (ฉบับที่ 4) ปี พ.ศ. 2556 ที่มีการปรับปรุง บทนิยามของความคิดมูลฐานให้ครอบคลุมมูลฐานความคิดมากขึ้น มีการกำหนด การกระทำความผิดทั้งตัวผู้กระทำความผิด ผู้ร่วมกระทำ

ความคิด ตลอดจนบุคคลต่างด้าวที่กระทำผิดในประเทศไทย ยิ่งไปกว่านั้นยังได้มีมาตรการการป้องกันที่ครอบคลุมถึงเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาท้องถิ่น ฯลฯ โดยการกำหนดโทษที่รุนแรงกว่าบุคคลทั่วไป

5. การอภิปรายผล

5.1 ปัจจุบันรูปแบบของการคอร์รัปชันมีลักษณะที่ซับซ้อนและยากต่อการที่จะใช้กฎหมายเอาผู้คอร์รัปชันมาลงโทษได้โดยง่าย เรียกว่า “คอร์รัปชันเชิงระบบ” ซึ่งคอร์รัปชันแบบนี้มีผลกระทบต่อรัฐและสังคมในวงกว้างกว่าการคอร์รัปชันแบบเดิม กล่าวคือรัฐได้ของ/สินค้าที่อาจมีคุณภาพตามสเปกที่ตั้งไว้แต่ต้องจ่ายในราคาแพงกว่าราคาตลาด หรือ สังคมได้ประโยชน์จากนโยบายบางประเภทแต่ผู้มีผู้ได้ประโยชน์กลุ่มหนึ่งได้รับการเอื้อประโยชน์จากนโยบาย เป็นต้น

5.2 รูปแบบของการฟอกเงินหรือเงินที่ผู้ทุจริตได้จากการคอร์รัปชันยังมีรูปแบบเดิม คือ นิยมเก็บเป็นเงินสดไว้กับตัว ห้องลับ ห้องนิรภัย และแปลงเป็นทรัพย์สินอื่น เพราะผู้ทุจริตมักเป็นผู้เชี่ยวชาญและทราบดีถึงช่องทางในการแปลงทรัพย์สินจึงไม่ดำเนินการฟอกเงินให้เป็นที่สังเกต

5.3 ปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายที่มีมาตรการเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวของเงินสดในประเทศไทย มีมากมายหลายฉบับ ตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประมวลกฎหมายอาญาที่ระบุถึงมูลฐานความผิดทางอาญา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ที่ระบุถึงมาตรการรายงานทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ ที่ระบุถึง

อำนาจของคณะกรรมการบริหารป้องกันทุจริตภาครัฐ มีอำนาจตรวจสอบทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่รัฐที่ทุจริต พระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ที่ระบุถึงมูลฐานความคิดในการฟอกเงินและมีอำนาจในการตรวจสอบ อาศัย และเป็นหน่วยงานเจ้าหน้าที่รัฐตามกฎหมายในการรับรายงานธุรกรรมทางการเงินจากสถาบันการเงิน พระราชบัญญัติการควบคุมและแลกเปลี่ยนเงินตรา ที่ระบุถึงวงเงินในการรายงานธุรกรรมการเงินที่ต้องรายงานต่อองค์กรรัฐ พระราชบัญญัติศุลกากร ฯลฯ ล้วนแต่มีบทบาทในด้านการเคลื่อนไหวของเงินเพื่อการต่อต้านคอร์รัปชันได้ทั้งสิ้น

อย่างไรก็ตามประเทศไทยยังต้องปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องอีกมาก ด้านหนึ่งคือความล้าสมัยของกฎหมาย เนื่องจากอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และการฟอกเงิน รวมไปถึงการคอร์รัปชันที่มีความซับซ้อนซ่อนมากตามความก้าวหน้าของสังคมและเทคโนโลยี อีกด้านหนึ่งคือการปรับปรุงกฎหมายให้ เป็นไปตามพันธกรณีที่ประเทศไทยได้ลงนามเป็นภาคีสมาชิก และให้สัตยาบันอนุสัญญาหลายฉบับ เช่น อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการคอร์รัปชัน ค.ศ. 2003 และ การที่ประเทศไทยมีพันธะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ที่กำหนดโดยคณะทำงานของประเทศ G7 รวมถึงอนุสัญญาและพันธกรณีอื่นๆ ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงว่า ประเทศไทยยังไม่ได้ปรับปรุงหรือออกกฎหมายตามพันธกรณีดังกล่าวหลายประการ และเป็นที่น่าท้อใจโดยทั่วไปว่ามาตรการทางกฎหมายเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอต่อการปราบปรามการคอร์รัปชัน ทั้งหมดที่มีความซับซ้อน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรการอื่นๆ ได้แก่มาตรการจำกัดหรือควบคุมการ

ใช้ดุลยพินิจของรัฐ มาตรการกำกับดูแลการใช้เงินของแผ่นดิน มาตรการควบคุมการใช้อำนาจผูกขาดในระบบเศรษฐกิจ มาตรการเพิ่มต้นทุนและความเสี่ยงให้แก่ผู้มีพฤติกรรมคอร์รัปชัน ฯลฯ

6. บทสรุป

การทุจริตและการฟอกเงินมีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือการคอร์รัปชันทุกประเภทจะมีเป้าหมายของผู้คอร์รัปชันที่เหมือนกัน คือการนำเงินที่ได้จากการคอร์รัปชันมาใช้ประโยชน์ส่วนตัว ผู้คอร์รัปชันเมื่อได้ส่วนแบ่งที่เป็นเงินหรือทรัพย์สินมาแล้วจำเป็นต้องมีกระบวนการการแปลงเงินที่ได้มาอย่างไม่ถูกต้องเป็นเงินในรูปแบบที่สามารถแสดงถึงที่มาที่ไปของเงินได้ กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงเงินนี้จำเป็นต้องมีรูปแบบที่หลากหลายเพื่อที่จะสามารถหลีกเลี่ยงการตรวจสอบเส้นทางทางการเงินของผู้คอร์รัปชัน การศึกษาครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.ศึกษารูปแบบของคอร์รัปชันของไทยในปัจจุบัน 2.ศึกษารูปแบบวิธีการฟอกเงินในปัจจุบัน 3. ศึกษามาตรการควบคุมการเคลื่อนไหวของเงินในประเทศไทย โดยการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการศึกษาจากการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และจากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) ใช้ Delphi Technique ในการแสวงหาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ กับบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยตรงเป็นเครื่องมือในการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบของการคอร์รัปชันมีความซับซ้อนมากขึ้น ไปจากอดีตซึ่งบางกรณีกฎหมายที่ใช้ไม่สามารถเอาผิดได้ ส่วนรูปของการฟอกเงินในประเทศไทยไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม และมาตรการการควบคุมการเคลื่อนไหวของเงินมีการนำเอามาตรการที่เป็นมาตรฐานสากลจากต่างประเทศมาใช้กำกับดูแล แต่ยังคงขาดการบูรณา

การของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในด้านการใช้ข้อมูล
หรือการบูรณาการด้านกฎหมาย

7. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณเงินทุนรายได้จากวุฒิสภา
ประจำปีงบประมาณ 2557 และมหาวิทยาลัยราชภัฏ
จันทระเกษม ที่สนับสนุนทุนเพื่อการศึกษา

8. เอกสารอ้างอิง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 และ (ฉบับที่ 3) ปี พ.ศ. 2558.

พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ
พ.ศ. 2551.

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
พ.ศ. 2542 และ (ฉบับที่ 4) ปี พ.ศ. 2556.

พระราชบัญญัติการควบคุมและแลกเปลี่ยนเงินตรา
พ.ศ. 2485.

สีหนาท ประยูรรัตน์, 2542, คำอธิบาย พ.ร.บ. ป้องกัน
และปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542,
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ส.เอเชียเพลส, หน้า
62-63.

Schott, P. A. (2006). *Reference Guide to Anti-Money
Laundering and Combating the Financing
of Terrorism: The World Bank / The
International Monetary Fund., 1.*

Transparency International. "Corruption Perceptions
Index2012", <http://www.transparency.org/cpi2012/results>